

TORSDAG 1 NOVEMBER. NR 44/2012

Kriminalare för det goda

Sidan 2

Finländare gillar att tända ljus i sorgen

Sidan 6

Se barn för vad de är och vad de gör

Sidan 7

Fem kontakter om året kan stoppa flykten

Många skriver ut sig ur kyrkan och allt färre finländare går i julkyrkan. Men det är inte hela sanningen.

Det finns också motsatta trender och skillnader mellan församlingar.

SIDAN 4

Flickan som levde

Sidan 10

Barnatron ger livsmod under sjukdomstiden

Sidan 8

Sju skarpa vapen till försvar för kristen tro

Sidan 12

Förslag: Inga enskilda församlingar längre

Sidan 5

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Allt det här ska ta slut

KP FÖRR I VÄRLDEN sade man *Memento mori*, Minns att du ska dö. Det kom i en självklar kombination med ett *Carpe diem!*, Grip dagen. Numera är det senare ett rumsrent pynt som passar som ett lämpligt citat på sjabbigt chica inredningsdetaljer. Men det första har vi medvetet förträngt. Dödens ofrånklighet är ett tabu som många har svårt att förhålla sig naturligt till i dag.

DEN KLIPPTA kopplingen mellan vissheten om vår egen dödlighet och imperativet att ta vara på dagen är ett resonemang ur boken *Det ender godt*, ja, själva upptakten till hela projektet. Boken består av ett samtal mellan Danmarks kändaste präst, författaren Johannes Møllehave, som mist sin hustru och själv drabbats av hjärtinfarkt mitt i ett hektiskt liv, och Kristeligt Dagblads chefredaktör Erik Bjerager.

Slutsatsen i den är att bara den som är medveten om sin egen dödlighet kan leva helt och fullt. Boken tränger också in i de svåra frågorna om hopp. Är hoppet att bli frisk? Eller är det, i ett visst skede, att få och våga hoppas på det som kommer sen när det definitiva mementot inte går att komma undan? När och om det kristna hoppet om evigt liv sopas undan alltmer för den allmänna uppfattningen att "när det tar slut så är det slut" är det förstället att döden förtigs, menar Bjerager.

DET GÄLLER ändå att trampa med varsamma skor i dödens väntrum. Den som inte är där kan inte veta hur det känns. Där finns oron, sorgen och ibland också den gudstystnad som Gösta nämner i KP:s reportage den här veckan. Då är det allra viktigaste att man har någon vid sin sida när man går mot döden.

DEN SCHWEITZISKE teologen och etikern Hanspeter Schmitt konstaterar i senaste nummer av katolska *Signum* att den moderna döden inte längre har ett socialt sammanhang där den omges av en slags solidaritet. I stället präglas den av isolering och avskiljning. Schmitt ser det dels som ett resultat av att våra samhällsstrukturer har upplösts och bytts ut mot ett funktionalitetstänkande som går före allt annat, dels för att den kultur som värdesätter hälsa, skönhet, prestationsförmåga och ungdom känner olust inför svaghet, beroende, förfall, smärta och död. Den hemsjukvård i livets slutskede som Österbottens cancerförening erbjuder är därför oerhört viktig. I senaste *Kotimaa* summerar också biskop Björn Vikström frågan om de svåra avgörandena kring liv och död med att kyrkans uppgift inte är att stifta lagar – utan att den kan vara en trovärdig profetisk röst bara om den vågar vandra med de döende, i sjukhussjälavården och i församlingsarbetet.

FÖR DET HANDLAR om långt mer än mediciner, om att våga följa med ända till tröskeln som skiljer liv från död. De som går med dit är modiga, rakryggade och sanna människor.

"Den moderna döden har inte längre ett socialt sammanhang, där den omges av en slags solidaritet."

PROFILEN: LEENA KONTULA

"Det goda segrar alltid över det onda. Det tror jag. Absolut! Och alla kan vika av och slå in på en ny väg."

Inte en enda dag utan bön

Rättvisekänslan gjorde Leena Kontula till polis. Tron har burit henne i arbetet både här hemma och utomlands.

TEXT OCH FOTO: MAY WIKSTRÖM

Flaggorna vajar i höst vinden när **Leena Kontula** susar in på cykel bland lövhögarna i Esplanadparken. Den svarta hjälmen, en släkting till den hon burit i sina internationella uppdrag, spänner hon hastigt av sig och klämmer under ena armen. Den bristande medvetenheten om den här dagens tema bekymrar henne. Att det är FN-dagen har inte ens den stora finska draken noterat.

– Konstigt att den inte lyftes fram i Halonens intervju. Hon brukar ju ta fram resolution 1325, funderar Kontula. Den handlar om världssamfundets ansvar för kvinnors ställning under konflikter. Leena Kontula talar ivrigt om kvinnornas nyckelroll:

– Det är kvinnorna som fostrar männen. Varenda man har en mor som är viktig för honom oberoende av varifrån han kommer. Visst kan pojkar beundra sin far, men vem ropar den döende soldaten på – om han inte svär eller ber – om inte sin mamma.

När hennes egna pojkar var stora åkte hon ut som FN-polis, för att göra en insats för andra mödrar i världens krisområden. Det första uppdraget år 2001 var i Kosovo, där hon jobbade i ett och ett halvt år. Det följdes av ett år som observatör på Sri Lanka och ytterligare ett och ett halvt år som utbildare av lokala polisinspektörer för Afrikanska Unionen i Darfur, Sudan. Därifrån gick hon i pension.

Krisen är som en rondell

Efter så mycket krisarbete tror hon fortfarande på det godas seger.

– Det goda vinner till slut! Jag tror på att människan kan förändras så länge hon andas och lever. Det sägs ibland att en polis arbetar där det onda händer. Men egentligen kommer vi in där det onda redan har skett, när brottet redan är begånget och anmänt. När brottsutredningen tar vid är man inne i en slags rondell. I den finns det alltid möjligheten att

välja en annan utfart, att låta sitt liv ta en annan riktning, säger hon allvarligt.

Det har hon också sett i sitt långa arbete som drogpolis. Men hon har också sett hur hat kan blossa upp.

– Varifrån kommer det ... I Kosovo såg jag hur människor som hade lekt på samma gårdsplan plötsligt bara kunde hata. Jag minns när jag såg bilder från Kosovo på teve innan jag åkte. Då slogs jag av hur de klädde sig ungefär som vi, hade telefoner som vi, och tänkte "det är ju Europa, hur kan det hända här?". Men det är jämförbart med hur vi hade det 1918. Människligheten så märklig, att det onda kan ta över så ...

Ett mental blixtbild trillar ut: Hur till och med små kosovoalbanska knattar vid asfaltbanan hon ibland åkte rullskridsko på skanderade, "Albanien bra, Serbien dåligt!".

Bönen blev en levnadsvana

Samma morgon som vi träffas har Leena Kontula redan hunnit med morgonmessa i Gamla kyrkan. Där handlade det om både FN och andlighet.

– Vi talar om att slå vakt om människans rätt till fysisk och psykisk trygghet. Men varje människa har också rätt till andlighet.

I Darfur såg hon hur viktig bönen var. De afrikanska soldaterna från Nigeria, Senegal och Ghana höll bönestund varje morgon mellan klockan sex och sju – och de kallade högljutt till bön trots européernas klagande.

– "Det kan vara bra för er att veta att vi ber för er också" svarade afrikanerna, skrattar Kontula.

Där lärde hon sig att be rosenkransen varje morgon och läsa dagens bibelord. Den vanan håller hon fast vid i Finland, och går i morgonmässorna i centrum.

– Jag insåg hur viktigt det är för mig att stilla mig i bön innan jag börjar dagen med att göra någonting annat.

Ekumeniken har hon också med sig. Hon sitter med i styrelsen för World Vision.

– Jag såg deras arbete både i Sri Lanka och Darfur. Det är en organisation som jag respekterar mycket därför att den vågar säga rakt ut att den arbetar på kristen grund, var den än jobbar.

Enligt Leena Kontula är det inget att skämmas för att man är kristen.

– De andra undrar ofta om vi européer alls tror på något. Vi är allt för tysta om vår kristna tro.

Hon lever som hon lär. När hon som utbildare skickat iväg adepter till internationella polisuppdrag har hon sagt till dem att komma ihåg att be.

Vad är deras reaktion?

– De säger åtminstone inte "det behövs nog inte". Bönen är det goda som bär en.

Gråt av olika valörer

Men trots att Kontula tror benhårt på det godas seger har hon inte besparats tårar under arbetet.

– Visst blir det sådana lägen när gråten kommer, säger hon eftertänksamt.

Det finns gånger när hon undrat om det finns någon väg framåt alls. Hon minns familjen som hittade farfars kranium i potatisäckerna. Han hade stannat kvar för att sköta boskapen när de flydde från Kosovo, och de begravde honom huvudlös.

– Men, livsviljan är en fantastisk kraft. Så länge vi kan behandla motparten rättvist så hoppas jag och tror att vi kan lära oss.

En annan sorts tårar fällde hon i Sri Lanka. Hon skulle besöka en metodistpastor, men bara hans gamla faster var hemma. Den gamla undrade varifrån Leena Kontula kom.

– När jag svarade började kvinnan plötsligt sjunga *Han är min glädje, han är min sång* på klingande finska. Hela sången. Fastern hade lärt sig väckelsesången på ett gästande evangelisationskepp. Då, som elvaåring, hade hon bestämt sig att sjunga den finska versionen varje dag för att en dag kunna sjunga den för den första finländare hon mötte.

Det råkade vara den bedjande polisen Kontula.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör May Wikström tfn (09) 612 615 33/ 040 153 0313 may.wikstrom@kyrkpressen.fi	Redaktion i Österbotten Norrmalmsgatan 21 A 68600 Jakobstad gsm 050 585 6460	Johan Myrskog tfn (09) 612 615 52	Utgivare: Fontana Media Ab
Redaktion i Helsingfors Sandvikskajen 13 00180 Helsingfors Tfn (09) 612 615 49 Fax (09) 278 4138	Redaktörer: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Johan Sandberg (Österbotten) gsm 050 585 6460	Bank: Sampo IBAN: FI34 8000 13011585 40 BIC: DABAFIHH
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi	Rolf af Hällström tfn (09) 612 615 53	Sofia Torvalds tfn (09) 612 615 54	Paradbild: Akseli Heinämaa, 10 år
	Tomas von Martens tfn 046 8782 665	Webbredaktör: webbred@kyrkpressen.fi	Tryck: Botnia Print, Karleby
		Layout: Malin Aho	

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör: Erika Rönngård tfn (09) 612 615 50, annons@kyrkpressen.fi	Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.	Tom Kytöpuro, tjänstledig	Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50, prenumeration@kyrkpressen.fi. Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.
Annonspriser: Färg 2,05 €/spmm Svart-vit 1,65 €/spmm Moms 23% tillkommer	För mera detaljer se medie kortet www.kyrkpressen.fi	Björn Sten, gsm 0400 012 390	Leif Westerling, gsm 050 329 4444, fax (09) 278 4138
Radannonser: 4,50 €/rad inkl. moms.	Annonsförsäljning: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Jonny Åstrand, tfn (06) 347 0608, gsm 0500 924 528, fax (06) 347 1018	Prenumerationspriser: Finland & Norden 68 € Utlandet 83 €
Familjeannonser: 1 €/spmm inkl. moms.			

MED HELA världen i fickan. Morgonbönen är viktig för Leena Kontula. I radbandet finns varje världsdel med i en färgad pärla och korset på Afrikakartan är ett minne från Darfur.

LEENA KONTULA

**PENSIONERAD KRIMINAL-
ÖVERKONSTAPEL, HEL-
SINGFORS. FN-POLIS.**

**HUNNIT MED DROGARBE-
TE, VÅLDSBROTTSUTRED-
NING, MÄNNISKORÄTTS-
OCH JÄMLIKHETSFRÅGOR.**

**FRÅN KOSOVO FÖLJDE
HUNDEN QIKA, "FLICKA"
PÅ ALBANSKA, MED HEM I
BAGAGET.**

**VAR ALLTID POLIS I BARN-
DOMSLEKARNA OCH FICK
EN GÅNG EN UPPSTRÄCK-
NING EFTER ATT HA FIN-
KAT SIN KOMPIS LITE FÖR
GRUNDLIGT.**

Församlingsfaddrar firade 40-årsjubileum i Borgå

JUBILEUM. Borgå svenska domkyrkoförsamling firade sina församlingsfaddrar i lördags.

– Vi tycker det är fint att vi haft församlingsfadder-
verksamhet i 40 år i Borgå.
Vi har församlingsfaddrar
som varit med sedan bör-
jar och fortfarande får nya
fadderbarn, berättar kaplan
Camilla Ekholm.

I samband med att Borg-

åbarnens föräldrar får in-
formation före dopet får de
en broschyr om vad för-
samlingsfaddrar är och att
också deras barn kan få en
fadder. En fadder har kon-
takt med sitt fadderbarn
från dopdagen och fram till
fyraårsåldern.

För tillfället finns det 45
barn i Borgå svenska för-
samling som har en för-
samlingsfadder. Barnen är

fördelade på 17 försam-
lingsfaddrar.

– Hur ofta faddrarna träf-
far "sina" barn beror på fa-
miljens behov och önske-
mål. De brukar träffas minst
en gång per år i samband
med barnets dopdag, säger
Ekholm.

– Dessutom ber faddrar-
na för sina fadderbarn.
Faddrarna delar till ex-
empel ut kristna barnböck-

er och när barnen fyller fyra
får de Barnens bibel.

– En del faddrar har kon-
takt med barnen också ef-
ter att de fyllt fyra. När bar-
nen blivit större har det
hänt att faddrarna blivit
bjudna på deras konfirma-
tions- eller studentfest.

NÄSTAN ALLA församlings-
faddrar var på plats för att
fira 40-årsjubileum.

BISKOPEN I Esbo stift Tapio Luoma tar kyrkans utmaningar på allvar. Kyrkans fyraårsberättelse Haastettu kirkko (Utmanad kyrka) har färdigställt av Kyrkans forskningscentral. Hanna Salomäki är chef för forskningscentralen.

”Kyrkan har inte misslyckats”

UTMANAD KYRKA. Kyrka och religion har de senaste åren debatterats ofta i medierna. Många skriver ut sig och allt färre går i julkyrkan. Samtidigt finns det allt fler unga som vill bli hjälpledare och alla villiga kan inte erbjudas plats.

TEXT OCH FOTO: **TOMAS VON MARTENS**

Kyrkans fyraårsberättelse går på dryga 400 sidor och har fått titeln *Haastettu kirkko* (Utmanad kyrka). Den har sammanställts av Kyrkans forskningscentral.

– Kyrkan utmanas på många fronter. Ateisternas religionskritik har lett till krav på att kyrkan ska ta en mindre synlig roll i samhället. Värderingarna i samhället har förändrats vilket lett till motstridiga förväntningar på kyrkan. Även en polarisering mellan olika åsikter inom kyrkan är utmanande, säger **Hanna Salomäki** som är chef för Kyrkans forskningscentral.

Andra utmaningar är det ökade antalet utskrivningar, församlingarnas ekonomiska situation och kommunsammanslagningarna som påverkar församlingsstrukturerna.

En stort upplagd enkät, *Gallup Ecclesiastica*, som genomfördes år 2011 visar att finländarnas engagemang för kyrkan minskat märkbart. Enkäten mätte inställningen till kyrkans läror, antalet gudstjänstbesök, privata andaktsvanor och medlemskap i kyrkan.

I lokala krissituationer som vid skolskjutningar och familjemord har det visat sig att kyrkan är mycket viktig för finländarna.

Hanna Salomäki

– Det är inte längre en självklarhet för unga människor att höra till kyrkan. Den äldre generationen hör till kyrkan av traditionella skäl men det räcker inte som skäl för yngre. De som redan tidigare haft få eller inga kontakter med kyrkan är de som oftast tar avstånd från kyrkan, säger Salomäki.

Motsatta trender

Men det finns också exempel på motsatta trender. De församlingar som satsade speciellt mycket på planering av gudstjänsten fick ett ökat antal gudstjänstbesökare.

– I lokala krissituationer som vid skolskjutningar och familjemord har det visat sig att kyrkan är mycket viktig för finländarna. Också den krishjälp som kyrkan erbjuder uppskattas.

Kyrkan har insett betydelsen av de sociala medierna och kyrkan är aktiv på nätet i olika forum. Kyrkan har också anställda som är tillgängliga för samtal och själavård på nätet.

Ärkebiskopsvalet gav upphov till en livlig diskussion i medierna liksom frågan om de homosexuellas ställning i kyrkan och bikthemligheten i relation till utnyttjande av barn inom religiösa samfund.

Kyrkans svar på utmaningarna

De medlemmar som var starkast bundna till kyrkan var de som hade flera kontakter till församlingen under året.

Enkäten *Gallup Ecclesiastica* visade att redan en enda kontakt med kyrkan under året hade betydelse för medlem-

marna. Av dem som ansåg det som troligt att de tänkte skriva ut sig ur kyrkan var 67 procent sådana som inte hade haft en enda kontakt med kyrkan under hela året.

– Kyrkan har därför i sin strategi ställt upp som mål att församlingen ska ha minst fem goda kontakter per år med varje medlem. Endast tio procent av finländarna upplever att de haft någon form av personlig kontakt med församlingen under året, säger Salomäki.

Görs mycket bra

– Jag vill poängtera att vi tar kyrkans utmaningar på största allvar. Samtidigt måste det sägas att kyrkan diskuterade samma frågor redan på 60-talet. Den trenden har fortsatt obruten under de här årtiondena, kommenterar biskop **Tapio Luoma** kyrkans fyraårsberättelse.

Luomas egen erfarenhet är att det görs mycket som är bra i församlingarna. Den samhällsliga trenden med ett minskande kyrkligt engagemang ska inte uppfattas som att kyrkan har misslyckats med sina uppgifter. Det handlar om något helt annat, en trend som gör sig gällande i hela västvärlden.

– Glöm inte heller att över fyra miljoner finländare ännu hör till kyrkan. Ibland kritiserar vi ”kyrkan” på samma ytliga och allmänna plan som vi kritiserar ”medierna”. I en kyrka med mer än fyra miljoner medlemmar finns det naturligt nog många synsätt, det finns en rikedom och en mångfald.

– Religionskritik och ett starkt av-

ståndstagande från kyrkan är en ny form av attityd och religiositet. Det blir allt viktigare att fundera över inte bara vad vi förmedlar utan hur vi berättar om kyrkans tro, säger Luoma.

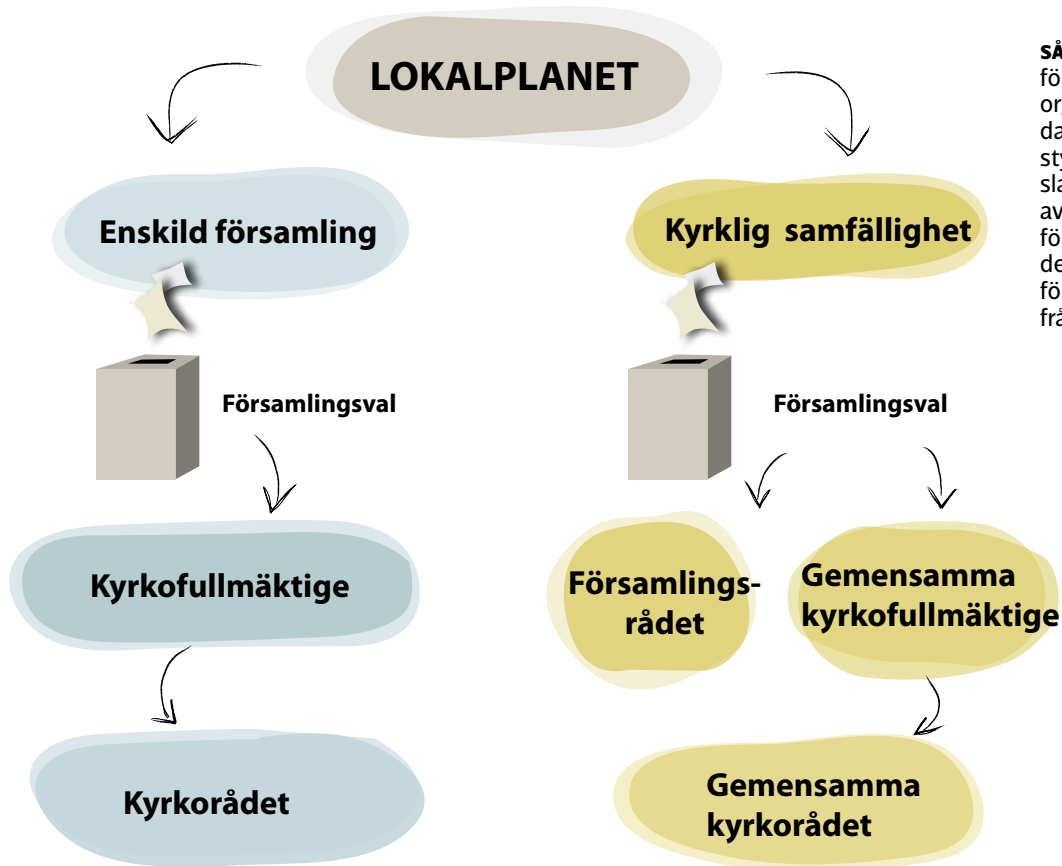
Hur berättar och försvarar vi kyrkans tro när det finns så många olika åsikter i vår kyrka om denna tro?

– Jag tycker att det bästa sättet är att gå in i en dialog och att försöka förstå hur motparten tänker i stället för att slå varandra i huvudet med argument. Kyrkans budskap får inte upplevas som kallt, tomt eller fördömande för det handlar om något helt annat, menar Luoma.

– I sista hand handlar kyrkan om Gud och om människan och den relationen. Kyrkan har något att erbjuda när det gäller livets djupaste frågor.

KYRKOKAKTA I SIFFROR

- **Frivilliga inom diakoniarbete** uppgick till över 30 100 år 2011 (28 300 år 2007).
- **16 000 unga** deltog som hjälpledare i konfirmandundervisning.
- **78 procent** av finländarna döptes år 2011 (84 procent 2007).
- **Ca 95 procent** av de avlidna fick kyrklig jordfästning år 2011.
- **53 procent** av alla ingångna äktenskap var kyrkliga vigslar år 2011.

SÅ HÄR är församlingarna organiserade i dag. Om Kyrkostyrelsens förslag godkänns av kyrkomötet försvinner de enskilda församlingarna från år 2015.

Adjö, självständiga församlingar?

STRUKTUR. Ett steg i rätt riktning, säger biskop Björn Vikström om förslaget till ny organisationsmodell för församlingarna.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**
GRAFIK: **MALIN AHO**

Kyrkostyrelsen föreslår att alla församlingar från och med år 2015 ska höra till en samfällighet. Frågan ska nu vidare till kyrkomötet som samlas i Åbo i november.

Är det här en bra lösning för de svenskspråkiga församlingarna?

– Jämfört med den grova modell som presenterades i våras är det här ett steg i rätt riktning, svarar biskop Björn Vikström som suttit med i den arbetsgrupp som gjort upp Kyrkostyrelsens förslag.

– Det är ett sätt att bevara församlingarna, men priset är större förvaltningsenheter.

Tanken är att samfällig-

heterna ska göra det möjligt att utveckla församlingsverksamheten på lokal nivå. Förslaget baserar sig på den modell med samfälligheter som finns i dag.

Till behandling i maj

Nu ska frågan vidare till kyrkomötet som diskuterar förslaget vid sin session nästa vecka. Sedan behandlas frågan av kyrkomötets utskott och kommer till ny behandling i maj.

– Jag tror att vi får tydliga signaler om vad kyrkomötet anser redan i remissdebatten i november, tippas Vikström.

Modellen bygger på att församlingen har en egen kyrka, ett församlingsråd som

”Det är ett sätt att bevara församlingarna, men priset är större förvaltningsenheter.”

Björn Vikström

förtroendeorgan och en kyrkoherde. Alla församlingar hör till en samfällighet.

Samfällighetens uppgift är att sköta frågor som har att göra med ekonomi, förvaltning, fastighets- och begravningsväsende, kommunikation och personaladministration. Samfälligheten grundar och drar in tjänster och gör upp arbetsavtal. Församlingsrådet beslutar om val av anställda på det egna området. Ansvarsfördelningen mellan församlingen och den kyrkliga samfälligheten kan variera.

– När det gäller Borgå stift och tvåspråkigheten kan frågorna kring ledarskap och den finska kontraktsprostens roll i relation till de svenska kyrkoherdarna bli knepig. Till exempel i Helsingfors kunde man tänka sig en sådan lösning att domkapitlet skulle utse en ledande kyrkoherde bland de svenska herdarna, en som kunde ansvara för samarbetet med den finska kontraktsprosten.

Prosterier behövs

Vilka reaktioner har förslaget väckt?

– Rätt positiva, säger biskop Björn Vikström.

– De flesta tycker som jag att det är ett steg i rätt riktning. Han poängterar att det finns olika versioner av den här modellen: man kan gå in för en ”lätt” samfällighet eller en ”kraftig”.

Vikström är inte redo att överge prosterierna.

– De behövas som samarbetsorgan i tvåspråkiga områden.

Och hur blir det med de åländska församlingarna om den här modellen förverkligas?

– Ja, de kan gå samman i en samfällighet, eller i två eller tre, säger biskopen.

Men den frågan kommer ännu att diskuteras både på Åland och fastlandet.

Om allt går enligt planerna och kyrkomötet ger grönt ljus för den nya modellen kan den tas i bruk vid samma tidpunkt som kommunerna går in för kommunreformen.

VÅR ERFARENHET - ER TRYGGHET
Med omsorg och omtanke om Er
Begravningsbyrå
Marjamäki
Även gravstenar m.m.
Herrholmsgatan 14, Jakobstad. Tfn 06 723 1730 dygnet runt
 Finlands Begravningsbyråers Förbund
auktoriserad begravningsbyrå

LOCUS
www.locus.fi
STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER
1000-tals nöjda kunder kan inte ha fyllt
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.
Förmedling med omtanke sedan 1993
Cy N&N Locus Ab Aff (A)
Smedsgatan 15, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

Leif Nummela, Henrik Perret, Boris Salo,
Johan Eklöf, Marcus Jakobsson m fl
ALLTID REDO!
Helg kring tro och vetande om att försvara
tron i vår tid 23-25.11.2012
Kursen behandlar:
Apologetiken idag, Argument för Guds existens,
Tro och vetenskap, Trons bästa försvar,
Ondskans och lidandets problem,
Alltid redo ge skäl för sin tro,
mm
Kursen hålls i Vasa på Evangeliska
folkhögskolan i Svenskfinland
Arr: Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland och SLEF r.f.

Bergvärme?
Fråga oss om pris på borring av energihål och vattenbrunnar ...
då vet du att du gjort en bra affär.
DRILLTEC
044-525 9143 info@drilltec.fi www.drilltec.fi

KOMMUNALVAL BORGÅ STIFT

Några med kyrkan som arbetsgivare

Åtminstone tre kommunalvalskandidater med koppling till församlingar i Borgå stift blev invalda i kommunfullmäktige.
Stina Lindgård som

är präst i Borgå svenska domkyrkoförsamling blev invald för Sfp i Borgå. **Anne Peltomaa**, ledande sjukhusteolog i Karleby, blev invald för Kristdemokraterna i Karleby. **Peter Lassus** som varit kyrkoherde i Övermark blev invald för Kristdemokraterna i Närpes.

DÖD SMÄRTA

Det borde satsas mer forskningspengar på smärtlindring och på att utveckla vårdmetoder, som till exempel nedsövning. Björn Vikström om palliativ vård och eutanasi i Kotimaa.

SUDAN DELAD KYRKA

Kyrkan ännu aktiv i norr

Sedan södra Sudan blev självständigt har den episkola kyrkan i norra Sudan förlorat de flesta av sina medlemmar, berättar **Johan Candelin** som är ordförande för Martyrkyrkans Vänner.

JOHAN CANDELIN och biskop Ezekiel Kondu.

– Många tror nu att

det inte finns någon kyrka i norr. Sanningen är den att några församlingar har slagits samman och arbetet för evangeliet fortsätter, säger Candelin.

MKV har inlett ett samarbete med biskop **Ezekiel Kondu** i norra Sudan och har lovat att bidra med olika samarbetsprojekt.

Juridisk byrå HENRICSON & KIETZ

Kungsgatan 7, 10600 Ekenäs, tfn (019) 246 2462

Farsdagstips!

Karl-Gustav Cederbergs memoarer – intressant läsning om hans innehållsrika liv.

Finns i bokhandlar eller kan beställas portofritt från KU:s kansli, tel 06-7220527 kansliet@kyrkansungdom.nu Pris: 25 €

Kjell Samuelson kommer med GODA NYHETER

Fr 2.11 kl 19 KORSNÄS, församlingshemmet
Lö 3.11 kl 19 KRISTINESTAD, Metodistkyrkan
Sö 4.11 kl 11 KRISTINESTAD, Metodistkyrkan
ekumenisk gudstjänst
Sö 4.11 kl 18 VASA, Metodistkyrkan
Ti 6.11 kl 19 TERJÄRV kyrka, Svenska dagen
On 7.11 kl 19 PEDERSÖRE, Kyrkostrand
To 8.11 kl 19 MUNSALA kyrka
Fr 9.11 kl 19 VÖRÅ Frikyrka
Lö 10.11 kl 18 KVEVLAX, Pingstkyrkan
Sö 11.11 kl 17 KORSHOLM Smedsby församlingsgård
www.gospelshopen.com

OmegaRed krillolja

Ett smart och naturligt Omega 3 val

Smartare lösningar är en naturlig del av utvecklingen. Resan från fiskleveroljan till krillolja kan lätt liknas vid tevens utveckling från den svart-vita burken till dagens plattveve. Det finns studier som tycker på att krillolja även har lättare för att tas upp av kroppen än fiskolja, att krilloljan dessutom är naturligt ren och stabil gör den till ett uppperligt tillskott. Antarktisk krill lever i ett av världens renaste vatten och möjligheten för upptag och lagring av miljögifter är därför nästan obefintlig. Alla oljor behöver skydd av antioxidanter för att inte härska och speciellt utsatta är fettsyrorna EPA och DHA. Eftersom krillen innehåller den starka antioxidanten astaxanthin skyddas fettsyrorna under hela produktionen vilket ger en stabil olja utan behov av tillsatser. Astaxanthin ger krilloljan den karaktäristiska röda färgen.

Omega-3 Fettsyrorna i OmegaRed krillolja är till stor del bundna till fosfolipider. Fosfolipider har bl a den födelaktiga egenskapen att de kan blandas med vatten. Det kan påverka kroppens upptag och nyttjande av omega-3 positivt.

bra för hjärnan
bra för hud
bra för hjärtat
bra för lederna
minskar inflammationer

Marknadsföring:
Polar Pharma
www.omegared.fi

TRADITIONEN MED ljusständning lever djupt i finländarnas hjärtan.

Ett hoppets ljus för de sörjande

ALLHELGONA. På Alla helgons dag är det fler människor än vanligt i rörelse på kyrkogårdarna runt om i landet. Helgen då finländarna minns de döda är en tid för reflektion och stillhet.

TEXT: JOHAN MYRSKOG
FOTO: JOHAN SANDBERG

– Vi brukar ha väldigt många besökare på kyrkogården i Vasa, säger kaplan Gunnar Särs i Vasa svenska församling.

– Det är ofta långa bilköer och det brukar vara svårt att hitta parkeringsplats säger Särs.

Om det har skett en ökning i besöken kan Särs inte uttala sig om men han säger att det känns så. Han tillägger att det verkar som om människor allt oftare uttrycker sorg genom att tända ljus.

– På olycksplatser och vid till exempel minnesstunder för dem som omkommit i skolmassakrerna är lju-

ständningen alltid en väldigt central del av att bearbeta sorgen.

Gammal tradition

Firandet av Alla helgons dag går tillbaka till de första kristna församlingarna. Redan på 300-talet började man förutom att uppmärksamma de enskilda martyrernas dödsdagar ta i bruk en gemensam dag då man mindes alla de kristna bröder och systor som dött.

Själva ljusständningen på kyrkogårdarna är en relativt ny tradition som ursprungligen kommer från Tyskland, men som i Finland uppstod på 1920-talet och tog fart på allvar i samband med kriget. I dag är den en av de vikti-

”Det verkar som att människor allt oftare uttrycker sorg genom att tända ljus.”

Gunnar Särs

gaste kyrkliga traditionerna. Församlingarna håller minnesgudstjänster för att hedra dem som dött under året.

– Vi brukar hålla en parentation då vi räknar upp dem som avlidit. Senare har vi också en kort andaktsstund ute i kyrkogårdens kapell, berättar Borgå domkyrkoförsamlingens kyrkoherde Mats Lindgård.

Vem tillhör kyrkogården?

I Sverige blev en del lokala församlingar nyligen förbjudna att bjuda på kaffe och finnas till för samtal utanför Skogskyrkogården i Stockholm. Kyrkogårdsförvaltningen motiverade sitt beslut med att säga att det blir för trångt vid ingångarna och att neutraliteten mellan religionerna bör bevaras.

I Finland är en liknande diskussion inte aktuell – men att begrava människor oavsett samfund hör till kyrkans uppgifter. Gunnar Särs är kluven i den här frågan.

– Det är svårt att säga vad som känns rätt eller fel. Det finns förstås en risk att kyr-

kan utnyttjar människors sorg för att nå ut till dem, men går församlingen ut för att finnas till för människor som sörjer så ser jag inte varför man inte skulle få göra det.

– Det är trots allt ändå kyrkan som upprätthåller begravningsplatserna och det är frågan om vigd jord. Nog skulle det ju vara lite konstigt om församlingen inte fick stå där, säger Särs.

Men han tror att frågan kan bli ett hett samtalsämne i framtiden.

– De finns de som helt enkelt inte vill ha en kristen begravningsplats.

ALLHELGONA – EN GAMMAL HÖGTID

- De förstna kristna hedrade de avlidna martyrererna på deras dödsdagar.
- På 700-talet blev dagen en officiell högtid inom kyrkan.
- Ljusständningen på kyrkogårdarna tog fart under kriget.

JERUSALEM JESU ÅTERKOMST

Tv-bolag vill filma Jesu återkomst

Två av USA:s största kristna tv-stationer har köpt kontor i Jerusalem för att kunna sända Jesu återkomst live, skriver Christian Post.

Texasbaserade Daystar Television Network var först ut med att rigga upp en kamera som filmar dygnet runt med överblick över Olivberget, och nu har också Trinity Broadcasting Network från Kalifornien satsat på samma idé och köpt byggnaden intill.

Tv-bolagen planerar också att utnyttja att de fått fotfäste i Jerusalem för att missionera. De vill sända hebreiska språkprogram för att nå den lokala judiska populationen och uppmuntra judar som tagit emot Jesus Kristus som sin frälsare att undervisa andra.

HELGONFÖRKLARING FÖRSTA INDIANEN

Indian helgonförklarad

Den första nordamerikanska indianen har blivit helgonförklarad av romersk-katolska påven Benedictus XVI, skriver Signum. För tio månader sedan undertecknade påven det dekret som intygar att Te-

kakwitha förmedlat underverk.

Kateri Tekakwitha föddes 1656 och var dotter till Mohawk-hövdingen Kenneronkwa och en katolsk Algonquin-kvinna, Tagaskouita. Som ung avstod hon från att gifta sig och vid 20-årsåldern blev hon döpt av en jesuitpa-

ter. 1679 avlade hon ett kyskhetslöfte och vigde resten av sitt liv åt gamla, sjuka och barn. ”Mohawks lilja” dog år 1680 då hon var 24.

Katolska indianer har under många år kämpat för att Tekakwitha ska helgonförklaras. Hon blev saligförklarad år 1980.

Förändring temat i månadens blogg

BLOGG. Vad händer egentligen då man stannar upp i livet och står inför nya utmaningar? November månads bloggare är Yvonne Terlinden, familjerådgivare från Raseborg.

TEXT: JOHAN MYRSKOG
FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Vem är du?

– Jag heter Yvonne Terlinden och bor i Karis med min familj. Min man är präst och vi har två tonåringar. Jag är för tillfället på en kort sabbatsledighet men kommer inom en snar framtid att börja arbeta som familjerådgivare i Kyrkslätt.

Hur känns det att börja ett nytt jobb?

– Det känns riktigt spännande. Till största del har jag samma arbetsuppgifter som tidigare men med lite annan struktur och andra ansvarsuppgifter. Nu blir jag ledande familjerådgivare.

– Det blir också nytt att jobba heltid på en annan ort, en lite längre bit hemifrån. Arbetsresorna till och från jobbet ser jag fram emot. Då jag får möjlighet att vara för mig själv och ställa om mig mellan hem och arbete.

Vad har du sysslat med tidigare?

– Jag har doktorerat i teologi och är också psykoterapeut. Då jag doktorerade skrev jag boken *Människa-moral-miljö* som handlar om fyra olika miljötankears människo- och moralsyn i spänningen mellan modernitet och senmodernitet.

– Bland de roligare och mer givande arbeten jag haft räknar jag tiden som redaktionsmedlem på Ad Lucem. Det var också en härlig och produktiv tid. Jag har också arbetat på Lärkulla och som familjerådgivare i Raseborg.

YVONNE TERLINDEN är kyrkpressens månadsbloggare under november månad.

Vad tänker du skriva om i din blogg?

– Det har skett ganska många förändringar i mitt liv på den senaste tiden. Först hade jag sabbatsledigt i två månader och snart börjar ett nytt jobb, så jag tänker mig att jag kommer att ta upp sådant som har med förändringen att göra. Jag ska också skriva om att bara stanna upp i livet och upptäcka vem man är.

Vad värdesätter du i livet?

– Livet i sig självt är oerhört viktigt att värna om. Människorna, gemenskapen, naturen, hälsan och skönheten. Kyrkan har också blivit ett hem för mig. Det känns naturligt att leva i den gemenskapen på olika plan.

Vad gör du på fritiden?

– Jag tycker om att engagera mig. Jag är bland annat medlem i olika föreningar och gillar att finnas

till hands där det behövs. Till exempel är jag sekreterare i Franciskussällskapet i Finland.

– Men det behöver inte bara handla om att vara aktiv, jag gillar också att vara hemma med en bok. Jag tycker också om att hålla till i köket och bakar gärna.

Ser du fram emot att börja blogga?

– Jodå, fast lite pirrigt känns det allt.

VÅGA FRÅGA

Barn behöver bli sedda

■ JAN-ERIK "NANNE" NYBERG är familjerådgivare och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

Tidningar skriver mycket om att barnen mår dåligt i dag. Många har koncentrationssvårigheter och betar sig våldsamt i skolan. Mådde barnen bättre förr och varför? Vad kan vi göra för att förebygga problem i skolan?

KÄRA DU! Först av allt vill jag påminna om att tidningarnas bild av verkligheten aldrig är hela sanningen. De lyfter fram enskilda händelser, kanske ofta med fokus på något som är på tok. En del barn mår väldigt bra i vårt samhälle. De har det kanske bättre än någon generation före dem eller efter dem kommer att få det. Men ett växande antal barn mår väldigt dåligt. Det vi kan säga är att klyftan mellan de barn som mår bra och de som mår dåligt i Finland har växt under de senaste åren. Den viktiga utmaningen är därför att se till att alla barn i dagens samhälle får vara barn som har tillgång till trygga och ansvarstagande vuxna.

DU FRÅGAR HUR vi ska kunna förebygga dessa problem. Jag tror att arbetet i första hand ska ske i barnens hem. Föräldrar till barn med de svårigheter du nämner behöver stöd och kanske handledning i sitt föräldraskap. I andra hand kan barnen behöva en placering i ett annat hem, för sin egen skull, men också för att avlasta föräldrarna. Problemet är att många föräldrar upplever dessa åtgärder som ett underkännande av den egna förmågan. Deras självkänsla klarar kanske inte av att ta emot hjälp. Det är den här svårigheten som socialarbetarna ständigt ställs inför.

PRECIS SOM VUXNA har barn ett behov att bli sedda både för det de är och för det de gör. Det gäller för oss föräldrar att vara lyhörda. När barnet kommer med en teckning vill barnet att vi ska se teckningen. Om vi svarar med att säga "jag tycker om dig för det du är" är det att indirekt underkänna teckningen. Detsamma gäller andra vägen. När barnet behöver bli älskat för den det är, är det ingen tröst att få höra att "du är duktig på att teckna". Att ta ansvar för barnet är att svara an på barnets behov.

DET ÄR OCKSÅ viktigt att komma ihåg att alla barn vill lyckas. De har ett behov av att känna att deras föräldrar godkänner dem och är stolta över dem. Ett våldsamt beteende kan många gånger bero på den stress som förorsakas av koncentrationssvårigheter. Men det kan också vara en signal på att barnet inte får den vård och uppmärksamhet det behöver i hemmet. Det kan vara ett tecken på att det förekommer våld i hemmet. Det behöver alltid redas ut.

BARN BEHÖVER bli sedda, lästa och bekräftade. Upplevelsen av att vara sedd kan vara av livsavgörande betydelse för ett utsatt barn. Att bli läst betyder att någon engagerar sig för att förstå mig, någon har tid att ge mig. Att bli bekräftad betyder att någon tar emot det jag har att ge. Barn har ett behov av att känna att de ger något värdefullt till oss vuxna. Vi sviker dem om vi inte tar emot det och sätter värde på det.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN JOHAN SANDBERG

Att välja att inte välja

Kommunalvalet är ett passerat kapitel för denna gång. Även i detta val utnyttjade

jag min rättighet att rösta på den kandidat jag vill ska driva mitt intresse i hemstaden.

Men det för-

undrar mig att en så stor del av finländarna, över 40 procent, valde att inte rösta. Det är ingen skyldighet att rösta, som jag fick lära mig i skolan, det är ju en rättighet. Det finns länder där folk ger sitt liv för att få den rättigheten.

Att rösträttsdeltagandet

tenderar att minska i varje val är ett tecken på att systemet inte fungerar som det borde. Politikerna borde börja med att se sig i spegeln. Lovar de för mycket?

Att 40 procent väljer att inte rösta är en sanning med modifikaton. Man kan vara i en situation där röst-

ningen kräver alltför mycket. Under ett val befann jag mig i en amerikansk avkrok med en fyratimmars flygresa till närmaste röstningsplats. Den gången avstod jag.

På det personliga planet har det skett en förändring i samband med valen de se-

naste åren. Detta var det första kommunalval då jag hade möjlighet att följa med valvakan i teve i lugn och ro. Tidigare har valen varit förknippade med en förväntning att jag ska hinna till så många partiers valvåkor som möjligt. Jag borde samtidigt ha varit på tre. En

kollega brukar villigt medge att så kluren är han inte, han klarar bara att vara på två platser samtidigt.

Att jag får ta det lugnare också under valkvällarna är en förändring som jag uppskattar. Jag ser det som en Guds gåva till mig och familjen.

CANCER. Han är beredd att följa med över gränsen om Gud vill det. Rädd för döden är han inte. Men han är rädd för långvarig smärta.

Inte rädd att dö

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

I januari i år fick Gösta beskedet. Han har en tumör ovanför magmunnen.

– Den har kapslat in sig. Men den växer, säger han.

Gösta har behandlats med både cellgift och strålbehandling då läkarna försökt få tumören att krympa.

Just nu befinner han sig i ovisshet. Hur har tumören utvecklats? Ska den opereras bort? Svaren på frågorna hoppas han få efter den skivrontgenundersökning som väntar om några dagar.

Han sitter i en fåtölj i vardagsrummet och talar. Blicken är stadig och lite fuktig. Där sitter han tills han lägger sig ner på soffan för att vila. Varken han eller frun Gunvor vill träda fram med sina riktiga namn.

– Jag oroar mig lite för vad undersökningen ska visa. Är samma stora tumör kvar, har den vuxit eller spridit sig? Jag hoppas de kan operera bort den, säger Gösta.

Operationen är en komplicerad sak. Tumören ligger intill både matstrupen och luftstrupen.

– Innerst inne hoppas jag att tumören krympt så mycket att den försvunnit och den inte ska behöva opereras, säger Gunvor.

De två senaste månaderna har Gösta varit utskrivna från sjukhuset. Nu väntar han på besked om den fortsatta behandlingen hemma i Närpes. Han försöker leva ett normalt liv men det mesta kretsar ändå kring hans sjukdom.

– Jag har varken humör att läsa eller skriva. Förr skrev jag mycket. Jag är en friluftsmänniska och skulle helst vara ute och röra på mig. Men jag orkar inte. Jag motionerar några gånger om dagen, jag promenerar en kilometer i gången. Jag sover mycket.

Det som vållar störst bekymmer är

maten. Det är trångt i strupen och Gösta måste äta varannan timme. Han har magrat 24 kilo.

– Matlusten är borta. Det är det jobbiga. Jag får ingen ro från maten eftersom jag måste äta hela tiden. Jag vet heller inte vad jag kan äta innan jag satt det i munnen.

Det betyder att Gunvor radar upp flera alternativa maträtter för att se vad som går ner just den gången.

– Hon ställer upp och kokar gärna, men det är inte så lätt för henne när jag inte kan äta det hon lagat, säger Gösta.

Har daglig smärta

Tillvaron är förknippad med daglig smärta.

– Jag har mer eller mindre smärta varje dag. Jag försöker behärska den genom medicinering.

Varje gång Berit Mäkelä besöker Gösta är medicineringen något de går igenom och diskuterar. Hon är Österbottens Cancerförenings palliativa hemsjukvårdare i Sydösterbotten och står i regelbunden kontakt med Gösta. Hon träder till då patienten önskar och kompletterar special- och primärvård.

– Patienter som skrivits ut från specialsjukvården kan hamna i ett stort tomrum, säger hon. Patienten måste börja med att beställa ny tid vid hälsocentralen. De kommer till vårdbedömningen, kan få vänta femton minuter och sedan ska de börja förklara när de själva är i kaos.

Hon anser att det måste finnas ett jourssystem ifall man ska sköta svårt sjuka i hemmen. Man kan inte stänga klockan fyra. Själv har hon på telefonen dygnet runt.

– Man kan alltid nå mig. Är man svårt sjuk och hemma så behöver man den tryggheten att man kan ringa en person som känner till ens sjukdomshistoria. Många gånger vet patienterna inte vart de ska vända sig. Vid jourpolikliniken kan de tvingas vänta i sex, sju timmar, kanske utan smärtlindring. Om de

”Jag säger sällan nej om någon behöver stöd i vården av sin cancer.”
Berit Mäkelä

måste till kliniken brukar jag kontakta personalen och berätta om problemet. Jag vill helst vara en mellanhand mellan specialsjukvården, primärvården och hemvården. Jag ser vad som behövs i hemmen och försöker ordna det så att patienten tryggt kan vara där.

Gunvor uppskattar att Berit är tillgänglig.

– Varje gång hon går så säger hon att hon har på telefonen, det är bara att ringa då vi vill. Det känns tryggt. Vi har haft god hjälp av henne och humöret lyfte redan efter hennes första besök, säger hon.

Möter patienterna hemma

Den första kontakten till Berit Mäkelä tog Gösta på sjukhuspersonalens förslag när han blev utskrivna från Vasa centralsjukhus. Hon är tjänstledig från sjukhusets onkologiska avdelning för att arbeta inom Cancerföreningen. Vanligtvis har hon ett tjugotal patienter i Sydösterbotten som hon står i kontakt med. Undersin arbetsdag gör hon tre eller fyra hembesök i Sydösterbotten. Eller så ringer hon.

– Jag gör ett besök så fort som möjligt

efter den första kontakten, säger hon. Jag besökte Gösta redan samma dag. Jag vill alltid höra patientens version först. Därefter ber jag om lov att läsa sjukjournalen.

Under besöken går hon igenom medicineringen, justerar vissa saker och diskuterar med läkaren om det finns någon medicin att ge som underlättar situationen. Hon går igenom intyg och ser till att patienterna får det stöd som samhället kan ge.

– Man glömmer ofta bort helheten, till exempel de vårdbidrag som den sjuka har rätt att få. Vid behov kan jag kan också ta blodprov, ge dropp eller sätta in smärtpump.

Hon ser en fördel i att få besöka patienterna i deras hem i stället för att möta dem i sjukhusmiljön.

– Sjukhusmiljön kan vara stressig. Vi hade 14–20 patienter som alla var i svår kris och vi arbetade i skift. I hemmiljö har man tid att sitta i lugn och ro. Vi kan fortsätta samtalet där vi slutade förra gången. Jag upplever att jag gör ett viktigt arbete. Det är det bästa jag gjort under min arbetskarriär. Nu ser jag helheten och förstår på rik-

BLIR SOM en familjemedlem. Berit Mäkelä besöker regelbundet ett tjugotal patienter i kommunerna Malax, Korsnäs, Närpes, Kaskö och Kristinestad.

sa upp sig åkte jag med på ett besök. Vi kom överens om att jag tar över och följer med hur hon mår hemma, tar blodprov och levererar dem till polikliniken. Idealet är att jag för proven och patienterna får vara hemma i lugn och ro. Vissa behandlingar kan också flyttas över till hälsovårdscentralerna. I Närpes har jag gott samarbete med en cancerskötare som tar emot cancerpatienter varje onsdag. Drömmen är att det skulle finnas en på varje hälsocentral.

Alla hennes patienter har inte obotlig cancer.

– Jag säger sällan nej om någon behöver stöd i vården av sin cancer. Men jag är i huvudsak palliativ skötare som hjälper patienter med obotlig cancer.

Barnatron bär

Trots sin sjukdom har Gösta sin livstro kvar. Barnatron bär ännu.

– Många har så fina bilder från sitt möte med Jesus. Det har inte jag, men det behövs väl inte heller. Jag grubblar inte. Men jag trodde inte att sjukdomen skulle bli så långvarig, säger han.

Han gläds över de vänner som hör av sig och för barnen och barnbarnen.

– Jag vet att många ber för oss och det är jag tacksam för. Jag kan inte säga att jag upplevt bönesvar, men om tanken värmer. Jag ber nog själv också, även om jag tycker att jag inte får någon respons. Men jag vet också om dem som fått respons och ändå upplever att Gud lämnar dem när han behövs som mest. Jag känner det inte så, vi kämpar tillsammans. Jag tackar för de dagar jag mår bättre och mår jag sämre så tackar jag ändå. Han har en mening med allt.

Två gånger har Gösta varit med om att försöka trösta personer som varit rädda inför döden.

– Jag har märkt att det hjälpt dem i slutskedet. Min pappa överlämnade sig åt Gud den sista natten jag var hos honom. Att han gjorde det var en lättnad för mig, säger han.

SAMTALEN ÄR en viktig del av Berit Mäkeläs arbete i hemvården av cancersjuka.

tigt både patienterna och de anhöriga. Att Mäkeläs arbete är uppskattat råder inget tvivel om.

– Hon har blivit som en familjemed-

lem. Man kan diskutera allt möjligt med början från vardagsbekymren, säger Gösta.

– Jag vet inte vart vi skulle ta vägen

om inte den här tjänsten fanns, fortsätter Gunvor.

Den palliativa hemsjukvården, det vill säga lindrande vård i livets slutskede, är ett projekt inom Österbottens Cancerförening av vilket återstår ännu ett år av tre. Föreningen har fyra hemsjukvårdare. Förutom Mäkelä i Sydösterbotten har föreningen en skötare i Korsholm och Vörå, en i Jakobstadsregionen och en i Karleby och Kronoby.

Kommunerna står för halva lönen och Cancerföreningen för resten. Cancerföreningen får in medel genom medlemsavgifter, insamlingar och ibland också testamente. Fram till årsskiftet pågår en landsomfattande insamling där en del av de insamlade medlen lokalt tillfaller den palliativa vården.

– Hur det går efter 2013 avgörs nästa år. Det finns intresse bland kommunerna att fortsätta projektet, men frågan är om det finns pengar, säger Mäkelä. Jag anser att det blir billigare för kommunerna då jag tar över patienterna och man kan undvika dyra poliklinikbesök. Då en patient i Kristinestad tröttnade på att besöka polikliniken i Vasa bara för att vi-

”Jag grubblar inte. Men jag trodde inte att sjukdomen skulle bli så långvarig.”

TECKNINGAR. Jairos tolvåriga dotter blir svårt sjuk. Hon är synagogsföreståndarens enda barn och han kan bara finna en lösning: Jesus måste göra flickan frisk. Så får han höra att hon dött. Kan Jesus ännu hjälpa flickan?

Flicka, stig upp!

TEXT: **SOFIA TORVALDS** LAYOUT: **MALIN AHO**

Kyrkpressen tackar för alla underbara, fantasifulla och färgsprakande teckningar vi fått. Vi önskar att det hade funnits rum att publicera dem alla!

Bland alla som tecknade lottade vi ut tre bokpris. Paketet går till: **Julia Eriksson**, **Emilia Kettunen** och **Michael Preisfreund**. Grattis!

JESUS FÖLJER med hem till Jairos. Så här ser huset ut. (Teckning: Malin Westerbom)

JAIROS 12-ÅRIGA dotter har insjuknat svårt. Pappan är desperat men en ängel verkar antyda att hjälp är på väg. (Teckning: Edith Selin)

JESUS SÄGER till Jairos: Var inte rädd, tro bara, så ska hon bli hjälpt. (Teckning: Oskar Jansson)

JAIROS SPRINGER i väg för att hitta Jesus. Den här teckningen är ritad ur pappans synvinkel. Vi ser alltså det landskap som Jairos själv såg när han skyndade mot Gennesaret. (Teckning: Leo Äijälä)

DET VAR stor trängsel runt Jesus. Många sökte hjälp hos honom. (Teckning: Emilia Kettunen)

JESUS KOMMER fram till flickans säng. Hon ser verkligen eländig ut. Är det för sent?
(Teckning: Johan Ekström)

HÄR OVAN får vi en vy av rummet där den döda flickan ligger. (Teckning: Linda Cecilia Söderlund)

FLICKANS HJÄRTA har slutat slå, men Jesus sträcker fram sin hand för att hela henne. Flicka, stig upp! säger han. (Teckning: Isabella Holmqvist)

OCH FLICKAN vaknar! En ljustråle träffar hennes säng. Ett mirakel har skett.
(Teckning: Elsa Mattsson)

NÄR FLICKAN vaknar är hon hungrig. Hennes närmaste gråter av glädje och hämtar en bricka med mat.
(Teckning: Alexander Aalto)

NÄR HON känner sig lite kryare orkar hon sätta sig till bords. (Teckning: Julia)

ALLA ÄR så lyckliga! Här ser vi hur mamman kramar om sin dotter efter att hon vaknat till liv igen. (Teckning: Enja Vilhunen)

GALLUP

Vad har du köpt på bokmässan?

Clara Keh, 15.
– Jag har köpt barnböcker åt min lillasyster. Hon älskar att läsa och det är ju så jättelätt att köpa böcker här på bokmässan.

Daniela Fougstedt, 18.
– Jag har köpt Kaj Korkea-ahos nya bok *Gräset är mörkare på andra sidan*. Jag har läst hans förra bok och tyckte väldigt mycket om den. Jag är dessutom ett stort fan av Radio Pleppo.

Lars Huldén, 14.
– Jag är här för att vi har en skoluppgift med klassen och hade inte tänkt köpa någonting alls.

Lars Finnbäck, 18.
– Jag hade tänkt köpa en av Jonas Gardells böcker åt min syster. Men för egen del tror jag inte att det blir något den här gången.

JOHAN MYRSKOG

Goda skäl för kristen tro

APOLOGETIK kallas det när man försvarar kristen tro med intellektuella argument. Att läsa apologetisk litteratur är spännande, lärorikt och stärker den egna tron.

TEXT: TOMAS VON MARTENS

Paulus skriver att varje kristen ska kunna ge goda skäl för sin tro. I det främsta budet talas om att älska Gud med både hjärta och förstånd. Många kristna känner sig starkt tveksamma inför att försvara sin tro med rationella argument och bevis. En uppsjö av nyateistisk litteratur de senaste åren har lett till ett motsvarande uppsving av kristen apologetisk litteratur.

Apologetik handlar inte om vinna en debatt med att slå andra i huvudet med bättre argument. Att vi möter andra i en dialog med äkta respekt – att vi kan lyssna och förstå vår motpart – är också det apologetik i vid bemärkelse.

ETCHEGOIN & LENOIR: SANNINGEN OM DA VINCI-KODEN

RELIGIONSHISTORIKERN Frédéric Lenoir och journalisten Marie-France Etchegoïn sträckläste *Da Vinci-koden* på stranden en sommar. Hemma i Paris efter sommaren stötte de på vän efter vän som också läst boken. Trots att boken är en fiktiv spänningsroman verkade det som om de flesta av deras vänner nu var övertygade om att *Da Vinci-koden* berättade sanningen om kristendomen och Jesus. Det handlade om högt utbildade akademiker och intelligenta människor med stor förmåga till kritiskt tänkande.

Etchegoïn och Lenoir beslöt sig för att göra en ordentlig djupdykning i boken och ta reda på hur Dan Brown byggt upp den bit för bit. Vad var egentligen sant och exakt på vilket sätt hade Brown blandat ihop fiktion och historiska fakta?

Det blev ett spännande forskningsarbete som resulterade i en bok som är minst lika spännande som *Da Vinci-koden*. De har hittat fram till källorna, böckerna och legenderna som Dan Brown använt sig av på ett otroligt skickligt sätt. Brown har vävt ihop sin berättelse till en thriller där det blir omöjligt för läsaren att kunna avgöra vad som är baserat på riktiga historiska fakta och vad som är påhittat och manipulerat av Brown.

Da Vinci-koden har genererat en uppsjö av kringlitteratur som tar upp trådarna från boken med olika utgångspunkter. Etchegoïns och Lenoirs bok anses vara en av de få seriösa böckerna i denna genre. Da Vincitroende ska akta sig för att öppna boken – de kommer att förlora sin tro!

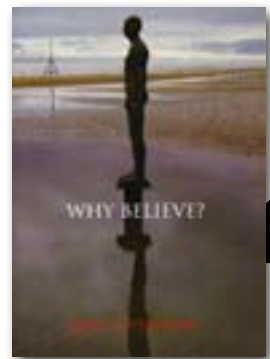
JOHN COTTINGHAM: WHY BELIEVE

JOHN COTTINGHAM inleder sin bok med att referera kort till ett teveprogram han nyligen sett. Den kände ateisten **Richard Dawkins** bekantar sig i programmet med några fossilfynd tillsammans med en grupp gymnasieelever. Efter att han visat "bevisen" för eleverna ställer han dem frågan: "Nåja, tror ni fortfarande på Gud?"

Cottingham är brittisk emeritusprofessor i filosofi som tagit sig an utmaningen att försöka skriva någonting begripligt men ändå djupsinnigt om sin kristna tro. Han har tidigare skrivit om andlighet, det goda livet och livets mening, men det här är hans mest personliga bok hittills.

Som den filosof han är går han noggrant tillväga men han har bemödat sig om att skriva helt utan något akademiskt finlir och svårbegripliga termer. Resonerandet är vardagsnära och personligt men samtidigt med många hänvisningar till litteratur och filosofi. Cottinghams sätt att resonera är sympatiskt lägmälat och sakligt diskuterade från början till slut.

Människan har en djup längtan efter sanning och denna längtan är direkt kopplad till våra grundläggande moraliska och estetiska erfarenheter, skriver Cottingham.

TIM KELLER: VARFÖR SKA JAG TRO PÅ GUD?

ANTIKENS MÄNNISKA var egentligen inte alls så vidskeplig som vi kanske vill tro. I antiken ansåg man att det fanns metafysiska lagar för moral och etik som var eviga på samma sätt som naturens lagar. Det gällde därför att anpassa människans själ till denna realitet. Det gjorde man genom karaktärsdaning, disciplin och goda seder.

Vidskeplighet och magiskt tänkande hade sin höjdpunkt under 1600- och 1700-talen, det vill säga samtidigt som naturvetenskapen föddes. Magiskt tänkande och vetenskap hämtar sin motivation ur samma drivkraft, nämligen människans behov att behärska sin omvärld och att omskapa den materiella världen så att den tillfredställer människans egna behov.

Den kristna synen är inte anti-vetenskaplig men mera i harmoni med den antika synen: det finns andliga och etiska realiteter som man inte kan bryta mot utan att det får konsekvenser.

Det här resonemanget har **Tim Keller** lånat av **C.S. Lewis** och ibland har han kallats för vår tids Lewis. Kellers sätt att argumentera för kristen tro har av många recensenter upplevts som tilltalande och i New York har han grundat en församling som i dag räknar flera tusen aktiva medlemmar. Många av dessa kommer ur den intellektuella och kulturella eliten. Hans bok har blivit en bästsäljare och översatts till flera språk. Han företräder en traditionell kristen tro men har lyckats paketera den så att den tilltalar tänkande människor i dag.

Farsdag är alla dagar!

Mänskligt – vad rör sig i huvudet på en karl?

Magnus Björkgren, Mats Björklund, Johan Fagerudd, Patrik Frisk, Henrik Huldén (red.), Jonas Jungar, Olav Lönnbäck, Jan-Erik Mansikka, Mikael Svarvar och Kenneth Thelen.

24,90

28,90

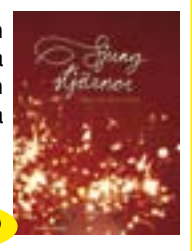
Du är mer än du anar
Tommy Hellsten

35,00

Gunnar Lih
En finländsk flygarlegend
Carl-Fredrik Geust

Red. Thomas Lundin
Hedvig Långbacka
Barbara Huldén
Pian Wistbacka

24,90

Sjung stjärnor!

LEE STROBEL: VILKEN JESUS SKA JAG TRO PÅ?

4

I VÅR SEKULÄRA och starkt individualistiska värld är det legio med en mängd olika uppfattningar om vem Jesus egentligen var. Svaren i en enkät som gjordes av Newsweek avslöjade att åsikterna om vem Jesus var skiftade kraftigt. Bland annat ansågs han vara en upplyst varelse, en påhittad sagofigur eller en apokalyptisk profet som det gick illa för. Den traditionella bilden av Jesus är utsatt för angrepp från kritiska forskare, internetbloggare, tv-dokumentärer och bästsäljande böcker. Allmänhetens fantasi kittlas ständigt av nya spekulationer och "upptäckter" om vem den sanne Jesus var. Den ena stunden påstås det att kyrkan manipulerat texterna i Bibeln, den andra att kristendomens uppfattningar tagits över från hedniska religioner eller att man funnit dokument som visar på en helt annan Jesusbild än den som kyrkan predikar. Lee Strobel undersöker metodiskt den historiska sanningshalten i kristendomens stora anspråk. I boken intervjuar han meriterade forskare från många olika akademiska discipliner. Slutresultatet är att både Jesus och kristendomen står sig väl i ljuset av en mängd fakta som läggs fram av arkeologer, historiker, psykologer, naturvetare och många andra experter.

PASI TURUNEN: USKON PUOLESTA

5

EN FINLÄNSK INGENJÖR befinner sig på arbetsresa någonstans i tredje världen på uppdrag för ett biståndsprojekt. Det blir söndag och familjefadern undrar om Pekka vill komma med till kyrkan. Det vill inte Pekka och då erbjuder fadern att följa Pekka till moskén i stället. Men Pekka vill inte heller gå till moskén och när värdfolket undrar vad han vill kommer svaret: "I am from Finland." Det här är i korthet en av anekdoterna i **Pasi Turunens** bok. Kapitlet "I am from Finland" handlar om den sekulariserade västvärlden som är ett udda fenomen i vår värld. Över 90 procent av jordens befolkning är religiösa av det ena eller andra slaget. Turunen är teolog, radiojournalist och förkunnare som möjligen kunde kallas för en finländsk variant av Lee Strobel. Han vill få troende att tänka och tänkare att tro. Boken har korta kapitel med bland annat aktuella analyser om massmördaren **Anders Breivik** och den populära sci-fi-filmen **Avatar**. Turunen tar upp filosofiska frågor som "Kan Gud som är allsmäktig skapa en sten som är så tung att han själv inte klarar av att lyfta den?". Han ställer också frågan om det är rättvist med ett helvete för somliga och en himmel för andra. Turunen har många bra poänger och tänkvärda tankar som det lönar sig att lyssna till, även om man inte tycker lika i alla frågor.

TAPIO PUOLIMATKA: USKO, TIETO JA MYYTIT

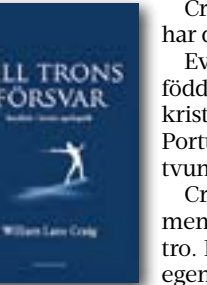
6

VANLIGTVIS BRUKAR VI i dag skilja mellan religiöst tänkande och sekulärt tänkande som anses mera fritt från magiska vidskepligheter och allehanda villfarelser. Det är en vanlig uppfattning att den religiösa tron grundar sig på sådant som inte kan bevisas och som inte har stöd i vetenskap eller sann kunskap. Men vad grundar sig det sekulära och icke-religiösa tänkandet egentligen på? Vilka grundantaganden och utgångspunkter finns det för sekulärt tänkande och för ett mera vetenskapligt tänkande? **Tapio Puolimatkas** bok går till botten med frågor om relationen mellan tro och vetande och analyserar de myter och omedvetna antaganden som döljer sig bakom både vanligt sekulärt tänkande och våra vetenskapliga metoder. Vi lever i en vetenskapstroende värld och många vetenskapsfilosofer anser att vårt västerländska och icke-religiösa tänkande inte är alls så neutralt och objektivt som vi själva vill tro. Puolimatka visar att det sekulära tänkandet de facto vilar på en helt mytisk grund av omedvetna och oanalyserade antaganden om vår värld och dess beskaffenhet. Den västerländska människans tänkande styrs av de sinnebilder som upprätthålls i vår kultur och som aldrig egentligen ifrågasätts. Kritiskt tänkande är något som värdesätts högt i vårt samhälle men i verkligheten har kritiskt tänkande blivit ett tomt mantra, den förmågan saknar vi tydligen helt om vi får tro en del filosofer. Vår bild av verkligheten styrs så starkt av de attityder och uppfattningar som råder i kulturen att det synbarligen krävs något mer för att vi ska kunna se kritiskt på våra egna scientistiska fördomar.

WILLAM LANE CRAIG: TILL TRONS FÖRSVAR

7

I USA ORDNAS ibland debatter mellan ateister och kristna som samlar tusentals med åskådare i en och samma sal. Med hjälp av enkäter har man kunnat bedöma statistiskt hur många ateister, troende eller agnostiker som kommit till dessa debatter. Vid debatter där **William Lane Craig** deltar har det konstaterats att antalet ateister som går hem efter debatten är betydligt mindre än de som kommit in och antalet troende har ökat markant när debatten är slut. Craig räknas som en av världens allra främsta apologeter och försvarare av kristen tro. Han har dubbla doktorsgrader, en i filosofi från England och en i teologi från Tyskland. Evangeliet tolkas aldrig i ett vakuum utan alltid mot bakgrunden av den kultur man är född och uppvuxen i, skriver Craig och säger att Västeuropa i dag är så sekulariserat att det kristna budskapet av många uppfattas som helt befängt. När han talade vid ett universitet i Portugal väckte hans försvar av den kristna tron så stor förvåning att studenterna kände sig tvungna att ringa upp universiteten han doktorerat vid för att kolla om han var en bedragare. Craig hänvisar till hur Paulus agerade i olika sammanhang för att få stöd för sitt argument att det är en helt biblisk tanke att vi ska kunna ge goda och förnuftiga skäl för vår tro. Hjärtats tro är alltid utgångspunkten men det är vår plikt som kristna att förstå vår egen kultur och lära oss de argument som biter på dagens sekulariserade människor.

Vi måste gå en väg genom mörkret

BOK

Sjung stjärnor
Dikter om vinter och jul

Redaktion: Hedvig Långbacka, Thomas Lundin, Barbara Huldén och Pian Wistbacka.
Förlag: Fontana Media 2012.

vande. Det här är en samling som kan få en att älska vintern. Vinterns allvar. Stämningar som fastnar i en som en behaglig me-

Jag är en sommarmänniska och känner hur humöret sjunker med temperaturen. Därför är det en uppenbarhet att läsa *Sjung stjärnor*, Fontana Medias pinfärska samling finlandssvenska dikter om vinter och jul.

Novemberdagen / med sin stora tysta gråhet / är som en snäll gammal farmor / som sticker stora, gråa vantar skriver **Karl-Erik Bergman** i samlingens andra dikt.

Jag sjunker in i en tröstande matta av ord. Hösten är en förebräelse, skriver **Birgitta Boucht**. Men på vintern går spår dit spår leder. I den här samlingen förs spåren ibland mot ett mörker, ibland mot ett ljus, ibland mot en nostalgi som blir så hjärtskärande att man gråter.

Lyktan tänds, och man hoppas så. Selmas taklampa blir himmelens strand och gravljusen speglar stjärnorna. Det är många besök vid gravar (Kyrkogården ligger väldigt nära, skriver Boucht).

Topelius får samsas med modernare röster. Somt rimmar, somt inte, somt är kort, somt är långt. Här kolliderar änglar med en mer lakonisk högtidsstämning och oftast är det inte högtidligt alls utan ironiskt och mänskligt och le-

lankoli. Doften av blek lindblomsgrön Vitalis-kräm som den som gjorde snöänglar med insmordes i före frostdopet: Jo, jag minns också, **Susanne Ringell**, jag minns!

Jag tycker urvalet är lyckat. Det hade varit så lätt att trilla ner i ett mysypys av Jesusbarnet eller alltför pompos nostalgier. Här finns rum också för det svåra: saknad, att man känner sig svag och eländig, att man inte tror på under men väntar på ett ändå. Jag gillar bredden: här finns allt från en sång ur Piaes Cantiones till dagboksverser. Här finns rum för både **Runeberg** och **Claes Andersson**.

Jag slukar bild efter bild och passar in dem över mina egna. Snö. Sitta vid långbord. Mörker. Att blicken klarnar i mörker.

Att läsa dikter är – i bästa fall – som att byta minnen. Till sist vet man inte vad som var ens eget och vad som var någon annans, men det är som om andras känslor ändå var lättare att bära än de egna eftersom de slipats ner till dessa ord. Jag behöver inte genomleva dem, men ändå kan jag återleva dem. Det känns som ett mirakel. Jag tror vi behöver det.

Jag läser en rad av **Tua Forsström**: *Vi måste re- turnera / allt som blev vår glädje, men inte / dess förvandlingar till bild.*

■ SOFIA TORVALDS

HEDVID LÅNGBACKA, Thomas Lundin, Barbara Huldén och Pian Wistbacka har samlat vinter- och juldikter. (FOTO: KRISTINA FORSTRÖM)

Kjell Samuelson till Österbotten

GOSPEL. Den svenska gospelsångaren **Kjell Samuelson** besöker också Finland under sin turné i Norden. Efter en turné till Norge med sånggudstjänster och TV-program ge-

nomför han en sångturné i Österbotten. Samuelson inleder i Korsnäs nya församlingshem i morgon, fredag. På lördag och söndag uppträder han i Metodistkyrkan i Kristinestad. I söndagens ekumeniska gudstjänst predikar kyrkoherde **Lars Nisula**. Senare blir det uppträdanden i Terjärv, Pedersöre, Munsala, Vörå och Kvevlax.

Maijas berättelse årets kristna bok

LITTERATUR. *Maijan tarina*, en bok om hur en flicka blev sexuellt utnyttjad inom den laestadianska rörelsen, har valts till årets kristna bok. Tävlningen ordnas av de kristna förläggarna i Finland. I år var det den ortodoxa kyrkans ärkebiskop **Leo** som valde segraren. Redaktörer för *Maijan tarina* är **Johanna Hurtig** och **Mari Leppänen**. Bo-

kens "Maija" berättar om hur hon som barn blev utsatt för sexuellt våld och hur minnena om det hon varit med om återvände då hon blev vuxen. När hon försökte bearbeta sina erfarenheter tillsammans in- om den kristna rörelse hon vuxit upp i ledde det till nya problem. *Maijan tarina* vann också publikomröstningen.

Nu kan du få originalet av det Biomagnetiska armbandet

med 2 poler på 2,500 gauss som balanserar kroppens positiva och negativa joner för bättre hälsa.

Lindrar mot huvud-, rygg- och muskelvärk. Förbättrar cirkulationen. Ökar energinivån och minskar stress och trötthet. Armbandet är av hög kvalitet med 24 K gulddouble.

Använd armbandet dagligen och upplev de positiva fördelarna.

Sänd in din beställning till:
Jonny
Försäljningstjänst
Petalexvägen 18D,
66240 Petalex

Antal:
Namn:
Adress:

Pris **29,50€** inkl. postkostnader

06-347 0608 cjcenter@malax.fi

PSALMVÄVEN NOVEMBER

1 A	2 B	3 Å		4 R	5 G	6 X	7 I	8 J	9 N		10 M	11 F	12 D	13 E	14 K	15 R	16 C	17 A
18 P	19 S	20 K		21 Y	22 H	23 L	24 Ä	25 I	26 B	27 R	28 M	29 U		30 A	31 J	32 P		
33 Å	34 G	35 O	36 F	37 Y		38 M	39 E	40 B	41 U	42 G		43 J	44 X	45 H		46 K	47 R	48 I
49 E	50 V		51 A	52 T	53 Z		54 K	55 U	56 S	57 L	58 H		59 M	60 H	61 E			
62 D	63 R	64 B	65 A	66 I	67 Ä	68 Y		69 N	70 C	71 X		72 H	73 G	74 P	75 Ä			
76 D	77 E	78 J	79 S	80 L	81 Y	82 E	83 U	84 Å	85 D		86 G	87 R	88 X		89 F	90 M	91 Ä	
92 U	93 N	94 J	95 A	96 H		97 I	98 X	99 K		100 U	101 Z	102 M		103 X	104 T	105 G		
106 A	107 O	108 C	109 R	110 V		111 I	112 D	113 Å	114 S		115 E	116 C	117 U		118 O	119 M	120 N	

Konstruerat av ANN HUSMAN

A Rutig föda

1 95 106 30 65 51 17

B Säte

64 26 40 2

C Utled

108 16 116 70

D Material

85 112 12 62 76

E Ett rent helvete

77 61 13 39 82 49 115

F Skjuta skott utan krut

36 11 89

G Kontakt

42 34 73 86 5 105

H Lett

60 96 72 22 45 58

I Apostlamängd

97 25 111 66 7 48

J Musiköra

8 78 43 31 94

K Har viss gök?

54 20 46 14 99

L Korta dagar

80 57 23

M Huvudsak vid tvätt

38 90 59 28 102 10 119

N Nästan jämt

69 93 120 9

O Håller tyst

118 107 35

P Man hos man

18 74 32

R Ett bleckblåsinstrument

47 109 15 4 87 63 27

S Gjorde vattnet

114 19 79 56

T Ytrade

52 104

U Myndighet

92 55 117 29 41 83 100

V Blir ett vid altaret

110 50

PSALMVÄVEN

Fyll i de ord som sökes på raderna A-Ä. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A1, den andra A95 o.s.v. Den färdiga texten i rutfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A-Ä bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det ska vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

Rätt svar på förra psalmväven är psalm 127, första halvan av vers 2, som börjar med orden "Här levde de i djupt förakt".

Vinnare i förra Psalmväven är: **Mai-Len Hedström-Karlå**, Närpes, **Marita Tikander**, Mariehamn och **Elisabet Granlund**, Munsala. Grattis! Prisböckerna kommer på posten.

VINN
BÖCKER!

SKICKA IN!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors senast 21.11.2012.

Märk kuvertet "November-psalmväv". Bland de rätt svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till!

Psalm nr och vers i Psalmboken:

som börjar med orden

Namn & adress:

X Först av sju vise

88 103 44 6 98 71

Y Magiska dame

21 81 37 68

Z Spel som luktar?

101 53

Å Box

33 113 3 84

Ä En Djingis

24 91 67 75

HIMLALIV

Vägen tillbaka

När Karl-Gustaf Winberg kom ut ur fängelset för sista gången ville han visa att han dög. Han startade en restaurang och pengarna rullade in. Men eftersom han fortfarande drack slutade också den här affären med konkurs. Till sist gick det så långt att han flyttade ut i skogen.

YLE Fem sö 4.11 kl. 20.30, repris ti 6.11 kl. 16.25.

LEDIGA TJÄNSTER

ESBO KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET
ESPOON SEURAKUNTAYHTYMÄ

Vid samfällighetens ämbetsverks servicecentral ledigförklaras två anställningar som

KANSLIFÖRESTÅNDARE

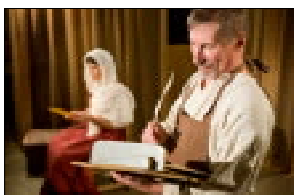
Ansökningstiden går ut 16.11.2012 kl. 15.30.
Annonsen i sin helhet finns på adressen
www.espoonseurakunnat.fi/tyopaikat

ESBO KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET
ESPOON SEURAKUNTAYHTYMÄ

I Esbo kyrkliga samfällighets Familjerådgivningscentral har vi en ledig tjänst som

CHEF FÖR
FAMILJERÅDGIVNINGSCENTRALEN

Ansökningstiden går ut 23.11.2012 kl. 15.30.
Annonsen i sin helhet finns på adressen
www.espoonseurakunnat.fi/tyopaikat

Breven från broder Lorens
– ett kyrkospel i Karvsor bönehus
27.10 31.10 7.11 17.11 24.11 28.11
Tider och platsbokning:
tel. 0503507253 eller 0505293484

BERÄTTA OM DIN
FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN
FÖRSAMLING

KUNGÖRELSER

KYRKAN I HELSINGFORS

Besittningsrätten till vissa gravplatser

på Helsingfors kyrkliga samfällighets begravningsplatser (Sandudd, Furumo, Brändö, Malm, Månsas och Östersundom) löper ut vid utgången av år 2013.

Eftersom kontaktuppgifterna till gravrättsinnehavarna och de anhöriga delvis inte uppdaterats kan vi inte nå dem alla. Därför har följande meddelande fästs på de gravar vars besittningsrätt löper ut:

Gravrätten löper ut

Enligt gällande avtal löper rätten till denna grav ut den 31 december 2013. Om ni vill förlänga gravrätten måste ni teckna ett nytt avtal före 30 juni 2014. Avtalet tecknas hos Helsingfors ev.luth. församlingars centralregister, gravtjänstenheten, Tredje linjen 22 B, 00530 Helsingfors, tfn (09) 2340 6000, e-post: helsinki.hautopalvelut@evl.fi.

Om avtalet inte förnyats per 30.6.2014 övergår graven jämte gravsten i Helsingfors kyrkliga samfällighets ägo. Innehavaren kan om han så önskar avlägsna gravstenen före den 30.6.2014.

Helsingfors kyrkliga samfällighet

KYRKAN I HELSINGFORS

Helsingfors kyrkliga samfällighets **gemensamma kyrkofullmäktige** sammanträder torsdagen den 15 november 2012 klockan 18 i Församlingarnas hus, Tredje linjen 22.

En förteckning över ärenden som kommer att föredras vid sammanträdet är från och med 7.11.2012 framlagd på anslagstavlor vid Helsingfors församlingars pastorsexpeditioner och hos den kyrkliga samfällighetens registratur, adress Tredje linjen 22.

Föredragningslistorna och beslutsförteckningarna kan läsas på webben:

luottamus.helsinginseurakunnat.fi/kvsto.

Föredragningslistorna publiceras ca en vecka före mötet och beslutsförteckningarna ca en vecka efter respektive möte.

Helsingfors, den 22 oktober 2012

Ordförande

ESBO KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET
ESPOON SEURAKUNTAYHTYMÄ

KUNGÖRELSE

På grund av att skötseln av nedannämnda familjegravar på Esbo kyrkliga samfällighets begravningsplatser har försumrats väsentligen, ålägger gemensamma kyrkorådet på basis av beslutet av den 27.8.2012 med stöd av 17 kap. 5 § kyrkolagen gravrättsinnehavaren av varje grav att iståndsätta graven inom ett år räknat från kungörelsens datum med risken för att gravrätten annars kan förklaras förlorad.

För att uppfylla plikten att sköta graven räcker det med att man ordnar den allmänna skötseln av graven (= skötseln av gräsmattan eller grusyten på graven samt vid behov en uträkning av minnesmärket och eventuella kantstenar). Att man endast hämtar blommor till graven räcker inte till för att uppfylla plikten att sköta graven, eftersom det inte är obligatoriskt att hålla graven blomsterprydd.

Instruktioner som gäller iståndsättningen och skötseln av graven ges på begäran av de parkträdgårdsmästare som arbetar som arbetsledare på begravningsplatserna. Dessa är i regel anträffbara på begravningsplatserna vardagar klockan 7.30–14.30 frånsett lördagar samt per telefon (09) 80 501 säkrast mellan kl. 13 och 14.

Esbo kyrkliga samfällighets gravskötsel fond åtar sig skötsel av gravar. Ytterligare information ges på gravkontoret tfn (09) 8050 2200. Gravkontoret är öppet vardagar kl. 8.00–15.00.

Ärendet har delgivits i dag också med en på vederbörande gravar utsatt kungörelse.

PÅ KYRKANS BEGRAVNINGSPLATS

Avdelning F: 199	Avdelning Y: 24
Avdelning G: 194	Avdelning Å: 160
Avdelning G: 195	Avdelning A1: 17
Avdelning T: 64	
Avdelning W: 39	

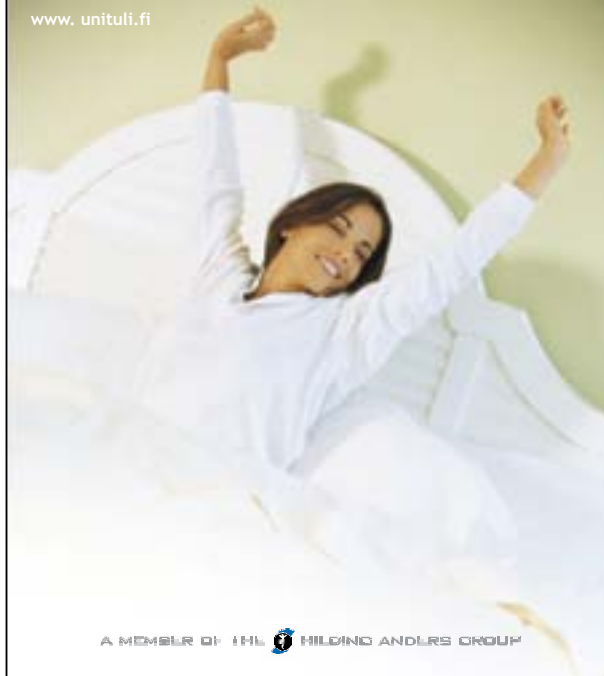
PÅ KAPELLETS BEGRAVNINGSPLATS

Avdelning D: 23	Avdelning G: 148
Avdelning G: 104	Avdelning H: 122

Över detta kyrkoråds beslut får den som saken avser framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Rättelseyrkandet skall framställas inom 14 dagar och adresseras till gemensamma kyrkorådet, PB 200, 02771 Esbo. Ett fullständigt protokollsutdrag, som behövs för rättelseyrkandet, fås i Esbo kyrkliga samfällighets ämbetsverk, tfn (09) 80 501.

Esbo kyrkliga samfällighets gemensamma kyrkoråd

www.unituli.fi

God sömn
ger pigga morgnar

Unituli Ab hör till den internationella Hilding Anders koncernen, och är Finlands största och mest energiska madrastillverkare. Vi tillverkar högklassiga resår madrasser, justerbara sängar och ramsängar, samt bäddmadrasser. I kollektionen finner du bl.a. bäddar för privata hem, hotell och olika typer av inrättningar. Vi erbjuder allt från basmodeller till eleganta lyxbäddar.

UNITULI OY

Algotsvägen 2, 64200 Närpes
Tel. (016) 433 7000
Fax (016) 433 7050

A MEMBER OF THE HILDING ANDERS GROUP

Lärkkulla skärgård / Archipelago (Houtskär)

Julmat: Traditionella rätter och alternativa maträtter till Julbordet.

På fredag tillreds inlagda fiskar.

På lördag görs lädor och sallader samt under natten läggs skinkan i ugnen På söndag dukas bordet med de tillredda rätterna.

Kursen avslutas med julbord.

Kursledare: Ilkka Tuominen. Kursen är tvåspråkig.

Lärkkulla ett utmärkt val för
kurs- och konferensverksamhet

Välj Lärkkulla då du vill arrangera kurs, konferens eller bara behöver inkvartering. Lärkkulla är också lämpligt vid ordnandet av skriftskolor och lägerskolor. Du får god husmanskost, personlig och mångsidig service nära naturen i en fridfull och lugn miljö. Vi har även bastumöjligheter, ett brasrum samt en utegrillplats.

Lärkkulla stiftelsen tar fortsättningsvis emot donationer och testamenten. Kontakta direktor Greger Englund tfn 044 3006 025.

RETREATGÅRDEN
SNOAN

Njut av lugnet
och tystnaden på
retreatgården

Öppen snoanvecka i advent

Må-sö 3–9.12.2012

Du kommer de dagar som passar dig och använder dem som du själv bestämmer, till vila, bön, eget arbete eller till att bara vara. Snoan erbjuder sin miljö med morgonmessa, tideböner och måltider. Under dagarna råder tystnad. Möjlighet till samtal finns.

Vårdar: Åsa Westerlund och Elsa Tenhonen

Pris: 60 € / påbörjat dygn

Anmälan till Lärkkulla

Mera information om
våra kurser och vår övriga
verksamhet hittar du på
www.larkkulla.net

Tfn (019) 2757 200, info@larkkulla.net

INKAST ANN-KATRIN STORE

En plats med doft av helighet

IBLAND HÖRS negativa röster om att kyrkan bara bryr sig om sina fina, dyra byggnader. Jag undrar om de som häver upp sina röster i ärendet har tänkt på hur viktiga kyrkobyggnaderna är för vår identitet, för vår tro och för vårt själsliv.

Kyrkan mitt i byn talar om för oss att vår samhälle bygger på kristen grund. Kyrkobyggnaden påminner oss om det himmelska mitt i all brådska och stress. På samma sätt som moskéerna påminner muslimerna om vikten av bön och andligt liv.

HÄR, i öknens utkant, saknar jag en kyrka att sticka mig in i. En kyrka som erbjuder stillhet och helighetskänsla. Vår senegalesiska unga lutherska kyrka har inga stora kyrkor och kommer knappast att få stora katedraler, det har de inte råd med. Vi samlas i kyrksalar till mässa och gudstjänst och det fungerar bra, trots plastblomster och i mina ögon fula dekorationer. Men jag saknar det heliga rummet. Ibland då jag har ärenden att utvärta inne i centrum av Dakar brukar jag smyga mig in i den katolska katedralen, göra mitt kors-tecken och sätta mig ner på en bänk under valven. Där i den stora kyrkan som känns sval efter vandringen i solen, i det något skumma ljuset, är det en lisa för själen att sitta och meditera och tala med vår Herre.

JAG ÄLSKAR att sitta i Kronoby kyrka. Den är ingen katedral men en kyrka byggd, som jag brukar tänka, av mina förfäder. I kyrkvalven finns bönedoften av farmors böner kvar. Det känns i väg-garna att här är jag hemma. Likaså älskar jag Sacre Coeur-kyrkan i Paris. Inte för dess fina utsikt över Paris eller spektaklen runt omkring, utan för att den är en bönekyrka. Nötta bönepallar talar om att människor i många hundra år sökt sig till kyrkan för att möta sin Herre. Vid Maria-altaret samlas många kvinnor. Kanske de, som jag, brukar bära fram sina barn inför hennes Herre. Det finns en doft av helighet i dessa kyrkor.

TÄNK OM kyrkan inte tog hand om sina byggnader, tänk om de skulle rivs eller säljas. Vart skulle vi då gå? Visst, vi kan be och vi kan mötas i de allra enklaste förhållanden. Vi kan mötas i hem och ute i naturen. Men för mig är kyrkorummet ett rum där jag anar det gudomliga, där jag kan känna tidigare generationers Gudslängtan och förena mig med den.

ALLA RELIGIONER behöver ett speciellt rum där man samlas, där man utövar sin tro. Vi får vara stolta och tacksamma för våra vackra kyrkor och katedraler. De är byggda för Gud och Hans hjord. Kyrkobyggnaden påminner oss om vår kristna identitet, vare sig vi vill det eller inte. Jag läste någontans att Norden numera hör till de mest sekulariserade regionerna i världen. Kanske kyrkan med sina torn kan få påminna oss om var vi hör hemma. I vår mångkulturella värld är det livsviktigt att veta det. Så ta väl hand om våra kyrkobyggnader, trots att de kostar.

Ann-Katrin Store är missionär i Senegal.

”I kyrkvalven finns bönedoften av farmors böner kvar.”

Werthmanns Begravningsbyråer
Ab Werthmann Oy

Fullständig begravningservice
– med omtanke och mångårig erfarenhet

Karis Köpmansg. 18 Tel. 019-232186 Hangö Bulevarden 9 Tel. 019-2482059 Ekenäs Gustav Wasa g. 14 Tel. 019-2413261 Ingå Sjundeå Tel. 019-232186

www.werthmanns.com
Dejour 24 h 0400-473391

TJÄNST FÖR LIVET NÄR SORGEN GÅSTAR

- ett gratis informationspaket och en kosnadsberäkning
- boupptecknings- och gravstensservice

HELSINGFORS BEGRAVNINGSTJÄNST
Tölö: Mannerheimvägen 45, t. (09) 7002 481
Malm: Kyrkobyggen 14, t. (09) 7002 4824

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ
Esbo centrum: Esboplatzen 7, t. (09) 7002 4828

Dejour, t. (09) 7002 481 www.hautauspuolto.net **MEMORIA**

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÄRD VISAR VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

En byrå med komplett service

Forum	tel. 010 76 66620
Hagnäs	tel. 010 76 66500
Tölö	tel. 010 76 66530
Malm	tel. 010 76 66630
Östra Centrum	tel. 010 76 66590
Alberga	tel. 010 76 66610
Hagalund	tel. 010 76 66570
Dickursby	tel. 010 76 66560
Myrbacka	tel. 010 76 66600
Kervo	tel. 010 76 66550
Hyvinge	tel. 010 76 66580

(0,0828 €/tel + 0,1199 €/min)

HOK-ELANTO

HOK ELANNON HAUTAUSPALVELU
hok-elannonhautauspalvelu.fi
perunkirjoitustoimisto.fi
Telefonjour 24 h: 050 347 1555

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Vi är ett trevligt och pålitligt studerande par som söker en trevlig tvåa med rimlig hyra nära centrum av Helsingfors. Ta gärna kontakt! Emma 040 8462726 eller Niklas 050 3277593/emma.murtonen@gmail.com eller anderss.niklas@gmail.com

Skötsam, rökfri 25-åring söker bostad i Vasa under vårterminen (1.1-31.5.2013), för slutförande av

pedagogiska studier. Gärna etta eller liten tvåa i centrum som inte är alltför dyr, men allt beaktas. Ifall Du har något att erbjuda, kontakta mig: sanna.nisula@abo.fi eller 050-4058287.

ÖNSKAS KÖPA

Bostad köpes i Helsingfors (södra), 2-3 rum + kök (> 55 m²). Gärna bostad i nyare hus (byggår 1980 eller nyare utan renoveringsbekymmer) Kontakta Tommy Källberg, tel. 003161027274; email. tkallberg78@hotmail.com

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ

ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS Tel 612 9890
www.armasborg.fi Jour 0400 977 000

”I början var jag nervös, men inte en dag har jag ångrat.”

Katariina, stödperson för en senior

GE DIN HAND

I Helsingfors finns tusentals ensamma seniorer, som längtar efter människokontakt. En trygg människa som stöd, pratkompis, uppmuntrare och hjälp till vardagens sysslor. HelsingforsMission är en organisation inom socialbranschen, som kämpar mot ensamhet.

Kom med och hjälp. Så att ingen blir ensam.

Det är grymt att en åldring begår självmord nästan varannan dag i Finland. Om du har tid, vilja och förmåga, kan du hjälpa på många sätt. Volontärarbetet ger ditt liv en mening och bringar lycka.

Kontakta oss!
E-post: volontarverksamhet@helsinkimissio.fi eller telefon 045 8690 945

Vill du vara med i vårt värdefulla arbete?

Vi utbildar kontinuerligt nya volontärer. Nästa utbildning är 20. och 22.11.2012.

www.helsingforsmission.fi

VOLONTÄRVERKSAMHET HELSINGFORS MISSION

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

ALKOHOL MORAL

”Under min tid i frikyrkan har det aldrig druckits så mycket alkohol som nu.”

Patrik Hellström efterlyser en diskussion om alkoholmoral utan att moralisera i senaste nummer av Livet.

BUDGETTIDER PRIORITERINGAR

Kärleken är det viktigaste

I budgettider ska politiken genomsyras av kärleken, skriver Nina Fellman i Nya Ålands ledare.

I de åländska kommunerna är det budgettider just nu.

– Äldreomsorgen hand-

lar inte om ett köttberg av penninglukande åldringar som bara envisas med att leva, utan om kärleken till mamma och pappa och moster och make. Våra gemensamma åtaganden handlar om ömhet, godhet och kärlek. Finns det tid för personalen att kramas?

Sven-Erik Syréns bokhandel besöker följande platser med böcker för barn o. vuxna, CD:n, DVD, tavlor och julkort m.m.

2.11 Fredag kl. 11-14 JEPPPO Andelsbankens klubblokal
5.11 Måndag kl. 11-14 PÖRTOM Aktia banks klubblokal
7.11 Onsdag kl. 14-17 Syréns bokhandel Maxmo
9.11 Fredag kl 11-14 ÖVERMALAX Allaktivitetshus
Hjärtligt Välkommen till dessa platser.

Finlandssvensk väggkalender för 2013

Pris 9,50€

2 st. för 17€

3 st. för 24€

Den lilla Andaktsboken

för hela året 2013.

DAGENS LÖSEN, plastpärm

Pris 8,90€

Kim och Krickitt Carpenters liv krossades i tusen bitar den 24 november, 1993. Två månader efter deras bröllop var de med om hemsk bilolycka som gjorde att Krickitt fick svåra hjärnskador och befann sig i koma under flera veckor

171 sidor 20,00€

Andaktsbok
inb. 383 sidor **28,90€**

Efter en fruktansvärd bilolycka förklarades Richard sigmund död av läkarna. Åtta timmar senare, när han var på bårhuset, förde Gud honom mirakulöst tillbaka till livet och han fick uppleva ett omdelbart helande från sina svåra skador när benen läkte ihop i hans kropp

156 sidor 20,00€

"Kommer du ihåg sjukhuset, Colton?" Frågade Sonja. "Ja, mamma, jag kommer ihåg", sa han. "Det var där som änglarna sjöng för mig." När Colton Burpo klarade sig igenom en allvarlig bukhinneinflammation efter en sprucken blindtarm var familjen överlycklig över hans mirakulösa tillfrisknande.

201 sidor Nu till specialpris 18,00€

JULKORTSPAKET:

enkla kort såsom: Landskap, ljus, blommor, fåglar, barn, Jesus födelse, bibliska motiv både med text och utan, samt 5 st. dubblkort och överraskningsgåva

Sammanlagt värde 38€
40 st. **DITT pris endast 25€**

Sammanlagt värde 31€
30 st. **DITT pris endast 19€**

Eva Spångbergs konstkalender 10€

Naturkalender 2013 10€

Ro för själen Almanacka 12,50€

Men jag anser inte att mitt liv har något värde för mig själv. Jag vill endast fullborda mitt lopp och den uppgift som jag har fått av Herren Jesus: att vittna om Guds nåderika evangelium. Om livet, tron och åldrande

inb. 174 sidor **27,90€**

Max har det inte lätt i sin nya skola. Han blir både retad och nedtryckt. I granngården bor ett ungt par, Martin och Emma. Deras berättelser fångar Max och han får en lysande idé som han går till rektorn med.

inb. 134 sidor **20€**

Thunder dog tar med dig till ett rökfyllt och isolerat trapphus i World Trade Center, där du får uppleva vägen till räddning. skildrad ur en blind mans och hans älskade ledarhunds perspektiv.

186 sidor **25,90€**

Sanna berättelser om möten med änglar

119 sidor **18€**

Sammanlagt 14 sånger
CD 10,00€

Ett efterlängtat album med Emilia Lindberg. Emilia säger om Cd:n "Mitt sätt att se, uppfatta och uppleva livet vi fått från Gud

Jorden runt, Aldrig ensam mer, Min stund på jorden, Därför har jag Jesus kär, Min kung och jag, Vi ses i himlen. Sammanlagt 13 sånger.

CD 21,50€

NYHET

Led mig hem, Det kommer en ny tid, Det ljusnar nu, Det blev så stilla, Lita på din Gud, Medan skymningen sig sänker, Det gryr mot dag, Sammanl. 20 sånger

CD 20,00€

Några hade kommit, Glöm inte bort att änglarna finns, Han finns bakom molnen ändå, Och många, många andra
Sammanl. 32 sånger

2 CD 25,00€

Jag älskar livet, En himmelsk melodi, Det finns ett liv att få, Stad i ljus, En gång ska vi åter mötas, Jag går mot ljusa tider, Sammanl. 10 sånger

CD 20,00€

Deltag i utlottning á 50€ paket 6 stycken Dragning 28.11

På ett överskådligt och tydligt sätt får du Bibelns beskrivning av framtiden presenterad!

128 sidor **15,00€**

"När två människor ger sig till varandra - och speciellt när de förbinder sig att visa kärlek till varandra genom kärlekens språk - sker positiva förändringar

624 sidor **31,90€**

"Här i stillheten hörs också det outsagda. Smärtan talar utan ord. Och orden studerar inte tillbaka. Det är någon som tar emot dem, som lyssnar och förstår."

inb. 88 sidor **16,80€**

624 sidor **31,90€**

Eva Spångberg skrev under många år krönikor i ett flertal tidningar. Det var angeläget för henne att tycka till om olika händelser. Hennes krönikor var träffsäkra och hon hade en gåva att ständigt vara aktuell. Här ges nu ett urval av dessa ut i bokform.

100 sidor **15,80€**

En Olycka. Ett mirakel. År 2004 var Kevin Malarkey och hans sex-åriga son Alex med en fruktansvärd bilolycka. Krocken gjorde Alex totalförslamad och det verkade omöjligt att han skulle kunna överleva. 219 sidor **26,00€**

Sänd in din beställning till Sven-Erik Syréns förlag, Norrfjärdsvägen 44, 66640 Maxmo, tfn. 06-345 0190 eller 050-301 6598, fax 06-345 0100

Namn: _____

Adress: _____

Tel: _____

Fakturan sänds med varorna. 10 dagars betalningstid postporto tillkommer